

тісній взаємодії з психологічною службою. Результатом упровадження авторської розробки виховної моделі «Кроки до успішного майбутнього» стало те, що учні стали впевненішими в собі, здатні приймати рішення і досягати результату відповідно до поставленої мети; вміють відповідати за свої вчинки, бути терпимими до інших, адекватно оцінювати свої власні сили, знаходити можливості для їх реалізації. На нашу думку, тільки завдяки позитивно вмотивованому учню, тісній співпраці з батьками, системній роботі класного керівника можливо досягти найкращих результатів.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
2. Про Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року: Наказ МОН від 06.06.2022 № 527. URL: <https://drive.google.com/file/d/1B-dJsxlljilNxfuy3jjq5n4ZVPeo4gZ8/view> (дата звернення: 14.04.2023).
3. Конвенція ООН про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 15.04.2023).

Юлія Демидова

кандидат педагогічних наук, доцент,
в. о. завідувача кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет
(м. Київ, Україна)

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сьогодні розвиток України пов'язаний з якісними та суттєвими змінами у культурній, громадській та освітній сферах життя, піднесенням її на новий рівень вимог часу. Українська освіта є відображенням інтелектуального та духовного потенціалу суспільства, дієвим засобом виведення вітчизняної науки і культури на рівень світових стандартів, національного відродження, впровадження принципів демократизації та гуманізації в житті держави.

В умовах цифровізації, постійного оновлення та поглиблення інформації, раніше отримані фахівцем знання набувають застарілого характеру, відбувається знецінення набутої раніше освіти. Лише безперервна освіта дозволяє людині бути освіченою, компетентним працівником, фахівцем нової формації у своїй сфері.

Проблему освіти дорослих, розвитку рівня їх професійної компетентності під час підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти досліджували: В. О. Гравіт, Г. А. Дегтярова, Н. І. Клокар, В. Г. Кремень, В. І. Маслов, В. В. Олійник, О. М. Пехота, Н. Г. Протасова, Т. М. Сорочан, О. І. Чернишов, Є. М. Смірнова-Трибульська та ін. [1].

Важливою складовою системи безперервної освіти є система післядипломної освіти фахівців, підсистемою якої є підвищення кваліфікації. Вони забезпечують підвищення рівня професійних компетентностей, опанування професією, допомагають виявити резерви для подальшого професійного зростання з урахуванням набутого досвіду та особистісних вікових змін. Система підвищення кваліфікації педагогічних працівників спрямована на розвиток особистісних якостей, задоволення

індивідуальних освітніх потреб та самореалізації фахівця у процесі професійної діяльності.

Особливістю запропонованих програм підвищення кваліфікації для педагогічних працівників за спеціальністю 012 Дошкільна освіта в Маріупольському державному університеті є ознайомлення слухачів з інноваційними підходами до створення розвивального простору для дітей дошкільного віку та оптимальне поєднання збагачення теоретичних знань та ознайомлення з найкращим передовим досвідом.

Актуальність програми також обумовлена значними змінами у роботі закладів дошкільної освіти в умовах переміщення, суттєвому оновленню змісту освітнього процесу, появою нових інноваційних технологій та контентів навчання, а також внесенням змін до законодавства про освіту.

Головна ідея, яка закладена в програмі підвищення кваліфікації вихователів полягає в отриманні компетентностей, що дозволять успішно вирішувати функціональні завдання, які становлять сутність професійної діяльності. В результаті опанування програмою курсів у слухачів формуються soft skills компетентності (медіаграмотність, event-менеджмент, креативність, тайм-менеджмент, проведення презентацій, вирішення нестандартних завдань тощо), тобто ті універсальні компетентності, які відповідають за соціальне життя, допомагають якомога ефективніше продемонструвати hard skills і застосовувати їх на практиці.

Програми підвищення кваліфікації розраховані на 120 годин, навчальний план яких містить 2 складові: обов'язкову та вибірковою. Обов'язкова складова передбачає розкриття як базових питань, що висвітлюють професійні знання, уміння та виконання конкретних функцій у певній галузі чи сфері діяльності, так й фахових, а саме: ознайомлення з прогресивним педагогічним досвідом, сучасними підходами до розвитку особистості дошкільників, інноваційними технологіями в галузі дошкільної освіти.

Освітніми компонентами обов'язкової частини програм для різних категорій педагогічних працівників є: «Цифрова грамотність та інформаційні технології в освіті», «Феномен української культури», «Сучасні підходи до формування емоційного інтелекту дошкільників», «Організація додаткових платних освітніх послуг в закладі дошкільної освіти», «Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника дошкільної освіти», «Технології корекційно-освітнього процесу» тощо.

Вибіркова складова має на меті ознайомити педагогічних працівників з програмно-методичними засадами фахової перепідготовки педагогів дошкільної освіти. В процесі педагогічного практикуму, що входить до змісту вибіркової складової слухачам пропонується ознайомитися з досвідом практиків щодо проведення інтерактивних занять з дітьми дошкільного віку та найкращими практиками впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти.

Також слухачі курсів мають можливість обирати індивідуальні траєкторії наукового дослідження за кількома напрямками та на останньому занятті в мікрогрупах відбувається захист випускових робіт (проектів, технологічних портфоліо, навчально-методичних розробок тощо).

Отже, функціонування в Маріупольському університеті Центру розвитку людського потенціалу (<https://bit.ly/3UyrT3a>) пропонує кожному педагогічному

працівнику індивідуальну модель професійного розвитку, що реалізує його потреби і забезпечить диверсифікацію навчальних ресурсів та їх якість.

Список використаних джерел

1. Колос К. Р. Основні компоненти комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти. Збірник матеріалів «Звітної конференції ІТЗН НАПН України», 21 березня 2013 р. Київ, 2013 р. С. 170–171.

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.11.2022 р. № 1067 «Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» URL: <https://bit.ly/3mwkogD> (дата звернення: 12.04.2023).

Катерина Денисова

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

Юлія Зубцова

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Одним із ключових напрямів вдосконалення якості освіти є дистанційне навчання. В Україні дистанційна освіта надзвичайно актуальна, починаючи з 2020 року, спочатку через пандемію COVID-19, а з 2022 року у зв'язку із запровадженням воєнного стану. Відповідно сучасні педагоги мають бути гнучкими та мати здатність швидко адаптуватися та реагувати на трансформації, які відбуваються у суспільстві.

У Державному стандарті початкової освіти зазначено, що здобувачі освіти мають оволодіти такими наскрізними вміннями, як: розуміння прочитаного, вміння виражати свої думки усно та письмово, логічно аргументувати свою позицію, проявляти креативність, активність, вміння контролювати свої емоції, оцінювати ризики, вирішувати проблемні питання, співпрацювати в команді. Серед визначених в Стандарті вмінь, суттєве значення має здатність критично та системно мислити. Використання стратегій розвитку критичного мислення в освітньому процесі дозволить учням навчитися формулювати проблеми, знаходити причини та передбачати наслідки дій, певних явищ та процесів; аргументувати свої думки; застосувати різні джерела інформації; слухати та аналізувати думки інших. Отже, важливість розвитку критичного мислення не викликає сумніву. Виклик, який постає перед педагогами, – пошук шляхів формування критичного мислення в умовах дистанційного навчання.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що сутність критичного мислення як психологічного феномену досліджували Л. Виготський, О. Губенко, В. Давидов, Т. Кудрявцев, О. Леонтєв, В. Моляко, Я. Пономарьов, В. Шадриков, Л. Ярошук та ін. Особливості використання технологій розвитку критичного мислення у навчально-виховному процесі початкової школи вивчали та опрацьовували Д. Брунер, Д. Вертч,